

שיעור מספר 4

מושגים

בין אמיק לבין אתיק (Emic vs Etic)

Etic – מערך המושגים האנליטיים שהחוקר מביא איתו לשדה

Emic – קטגוריות של הנחקרים עצמם

כאשר רושמים את האתנוגרפיה, צריך לשים בצד את Etic ולנסות ללמוד מה הם הקטגוריות של הנחקרים. לאחר שלמדנו את הקטגוריות של הנחקרים, אפשר להציג אותן לקורא תוך כדי השוואה בינן לבין Etic.

דוגמא: (מבוסס על מאמר של לנקסטר¹ על יחסי מין בין גברים במעמדות הנמוכים בניקרגואה)

במחקר של לנקסטר אין מושג של "הומוסקסואליות" במעמדות אלו, היות והם אינם מושפעים מהמערב. כאן יש חלוקה אחרת בין סוגים של פעילות מינית, פעילות אוראלית אינה מקובלת כלל, ולכן עיקר הפעילות היא אנאלית, החלוקה נעשית לפי פסיביות ואקטיביות באקט המיני.

הקוחון – הוא פסיבי באקט המיני והוא מקיים יחסי מין רק עם גברים

הומברה הומברה – גבר ששוכב גם עם נשים וגם עם קוחונים.

ניתן לראות שהגבריות מוגדרת כאן לפי קטגוריות שונות בעלות משמעות שונה (ז"א שהחלוקה הכמעט דיכוטומית של הומוסקסואליות מול הטרוסקסואליות לא קיימת).

תצפית משתתפת

בסוציולוגיה מקובל לחלק את התצפיות לפי מידת ההשתתפות של הצופה בשדה המחקר לפי הסקאלה הבאה:

צופה טהור – צופה משתתף – משתתף כצופה – משתתף טהור

באנתרופולוגיה כל הנ"ל נקראות תצפית משתתפת (חשוב לציין זאת בעבודה)

ראיונות

דרכים להשיג מרואיינים (לפחות 4 אנשים לעבודה):

- דרך בקשה (פורומים, פייסבוק וכו')

- דרך השדה

- שיטת כדור השלג

יש להסביר כיצד הגענו לאנשים, מה הדמוגרפיה שלהם. המלצה – לקחת מרואיינים קרובים ככל האפשר מבחינה דמוגרפית. נדרש גם להצדיק את ההחלטות לגבי דמוגרפיה.

¹ לנקסטר 1998

סוגי ראיונות

ראיון מובנה – החוקר מגיע עם סדרת שאלות מוכנות מראש ומראיין לפי סדר קבוע. **יתרונות:** ניתן להשוות בין תשובות לאותן שאלות, ניתן להסתמך על הסדר של השאלות. לעיתים יש קשר אסוציאטיבי שמשפיעה על התשובות שמקבלים.

חסרונות: לא מספיק גמיש, במידה רבה חותר תחת ההיגיון של הפרדיגמה הפרשנית. לא מאפשר לחקור נושאים שעולים מהשדה. **ראיון חצי מובנה (מומלץ – אם רוצים לעשות משהו אחר לצורך העבודה צריך לקבל אישור)** – לחוקר יש רשימת שאלות מוכנה (נניה 10-15 שאלות) הראיון מתחיל כמו ראיון מובנה, אבל ניתן לפתח שאלה מסויימת לכיוון מתאים. שומר על אלמנטים פתוחים וסגורים.

ראיון פתוח – ראיון שמתחיל בשאלה אחת גדולה ו"מתגלגל" בהתאם לאופן שבו הנחקר מוביל את הראיון. למרות שהשאלות באות מהחוקר, הנחקר מייצר המשכיות.

יתרונות: הצורה הטהורה ביותר של מחקר פרשני, מעלה נקודות שהחוקר לא חשב עליהן

חסרונות: דורש מיומנות רבה. לא ממוקד

המלצה – כדאי שיהיו מספר שאלות מוכנות בכל מקרה.

הערה – לא כדאי ללמוד מראיונות עיתונאיים בגלל שהם מניחים הרבה הנחות באופן שבו השאלות מנוסחות והם מגמתיים.

בתחילת ראיון:

- להציג את עצמי
- מה האג'נדה
- תיאור הנושא באופן כללי
- מי רואה את העבודה
- אנונימיות (שמות בדויים)
- בקשת רשות להקליט

סוגי שאלות

בתחילת הראיון: שאלות דמוגרפיות – גיל, מגדר, מאיפה, מיקום הראיון
שאלות תיאוריות: המראיין מתבקש לתאר את הסיפור/החווייה שלו בהתאם לנושא שנבחר.

איך הוא הרגיש בנוגע לחוויה

מה המשמעות עבורו

שאלות השוואתיות:

לעיתים התשובות של המראיין אינן קוהרנטיות, לכן כדאי לבצע השוואה בין תשובות שונות. יש לעשות זאת בעדינות כדי לא להפוך את הראיון לחקירת שתי וערב.

השוואה בין אנשים – ניתן לבקש את המראיין לעשות השוואות בינו לבין חברים או מכרים.

שאלות נוספות:

כדאי לרשום שאלות שעולות בצד כדי לא לקטוע את רצף המחשבה או הדיבור

שאלות מעוררות:

לבקש את המראיין לדבר על תפיסות רווחות: למשל אמא צעירה שיש לה קריירה ומציירת ציור מאוד אידאלי של המציאות, אפשר לעמת אותה עם הדעה המקובלת שאמהות קורסות תחת הנטל. כמובן, בעדינות ובטקט.

הנחיות כלליות

מי מראיין: מספיק אחד, אפשר גם לעשות ראיון בשניים (יש לזה גם יתרונות)

עבודה לעוד שבועיים – כדאי להתחיל השבוע:

<הסבר מלא באתר>

3 מתוך 3

נכתב על ידי גל

על בסיס תוכן ההרצאות במדעי ההתנהגות – מכללת נתניה
<http://behavioral-sciences-nac.blogspot.com>